

Nr 204.

Av herr **Lindhagen**, om hävdande av nationaliteternas i alla världsdelar självbestämningsrätt.

Motion väcktes 1932 i första kammaren (nr 280) i nationalitets- och rasfrågan. Det begärdes hemställan, att regeringen måtte i sin internationella politik verka för att, till förekommande av nya världskrig, undertryckta folks självbestämningsrätt icke betraktas som en inre angelägenhet för de stater, som behärska dem, utan såsom en internationell rättsfråga, vilken bör regleras genom internationell lag.

Tillfälliga utskottet svarade: Då vårt land icke har några direkta intressen uti förevarande hänseende, torde det kunna befaras, att initiativ från regeringens sida i motionens syfte icke skulle medföra åsyftat resultat utan snarare uppfattas såsom en ovälkommen och opåkallad inblandning i de länders förhållanden, för vilka rasfrågan utgör ett lika ömtåligt som aktuellt problem.

Under debatten i kammaren yttrade sig utom motionären Israel Holmgren och Ivar Vennerström. Dessa yrkade ogillande av motiveringen, den förre med förklaring, att han helst önskade bifall till motionen. Kammaren biträdde utskottets hemställan.

Folkriksdagen resolverade: »Ras- och nationalitetsstriderna äro sålunda sedan gammalt och fortfarande en av de huvudsakligaste krigsanledningarna. Nu resa sig mer en någonsin intressesatserna mellan de vita och färgade raserna.

Asiens uppvaknande är nutidens största politiska tilldragelse vid sidan av de ekonomiska problemen. De infödda befolkningarna i den vita rasens besittningar och intressesfärer gå sedan länge i väntans tider och äro i rörelse för sitt oberoende.

Även över Afrika ruva väldiga konflikter. Sydafrikas förenta stater styras av vita. Befolkningens stora majoritet utgöras av en intelligent negerstam. De svarta börja organisera sig politiskt. Centralafrika, de svartas urhem, vill en negeropinion i Nordamerika förvandla till ett stort negerrike, till vilket de kunna återvända. I Nordafrika, en utsträckt arm av Asien, är ställningen ej heller något lekverk. De inföddas anspråk på självbestämningsrätt har till och med framkallat uppror och krig.

De europeiska nationella minoriteternas rätt är också en brännande fråga. Nationalitetsfrågan i Europa har lösts genom kriget i grova drag. Fortfarande kvarstå dock minoritetsfrågor, och fredsslutet har ökat misstämningen.

Den allmänna svenska fredskongressen i Varberg 1915, vilken sökte under brinnande världskrig angiva grundvalarna för en varaktig fred, betonade

med fog bland annat följande: »Samverkan mellan nationerna måste regleras av andra synpunkter än det ständiga hotet. I stället böra vi känna varmt för alla folk, med deras lika rätt att leva i solen samt med de stora egenskaper, som äro deras särskilda egenart. Vi behöva alla utvecklingsmöjliga folks individualiteter.»

Jämförelsen mellan riksdagens utskott och folkriksdagen talar för sig själv. Utskottet underlät att yttra sig om sakens riktighet eller förkastlighet. I denna underlåtenhet ligger något av en bekännelse.

Med åberopande av tidigare utförligare motioner hemställes,

att riksdagen ville hos regeringen begära initiativ till överenskommelser med folkförbundets medlemmar och andra främmande makter eller vissa av dem, exempelvis balterna, att i ras- och nationalitetsfrågan hävda nationaliteternas i alla världsdelar självbestämningsrätt.

I brist ännu på ett riksdagens utrikesutskott hemställes, att motionen grundlagsenligt remitteras till konstitutionsutskottet.

Stockholm den 21 januari 1933.

Carl Lindhagen.
